

VÆRØYPOSTEN - JULEN 2013

Utgiver Værøy kommune

www.varoy.kommune.no

Tlf. 48199927/75420608

Redaktør Erling Skarv Johansen

Mail: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

Kto.nr for abonnement(150/året): 4662.70.40849

JULEHILSEN FRA ORDFØRER HARALD ADOLFSSEN

Redigert av Erling Skarv Johansen

I skrivende stund er et nytt år like om hjørnet, et nytt ubrukt år ligger frem for oss, et år som helt sikkert vil gi oss noen utfordringer, men også forhåpentligvis noen positive ting som kan styrke vår kommune og våre innbyggere.

I høst ble det avholdt stortingsvalg, og en ny regjering overtok styringen av landet, til glede for noen og forargelse for andre. Som ordfører i Værøy kommune vil jeg ikke spå fremtiden med ny regjering, men gi dem arbeidsro, så får vi se om de er tilliten verdig om fire år.

Jeg har tidligere slått fast at Værøy er en stor fiskerikommune og fiskeriene er den viktigste vekstnæringen og vil være det i all fremtid, 2013 har vært et utfordrende år, med lave fiskepriser og store utfordringer med en redusert kjøpekraft i de landene som er våre viktigste markeder. Vi får sette vår lit til at dette vil bedre seg i årene framover.

Ved årsskifte 2013 fikk vi i sambandet Bodø-Røst-Værøy nye gassdrevne ferger. I starten var det en del innkjøringsutfordringer, slik vil det alltid være med nytt materiell, og det ser ut til at de fleste av feiler er utrettet. Vi har fått en ferge som er sjødyktig og har god kapasitet for den transporten som den er satt til å betjene. Det som imidlertid vi ikke er fornøyde med - er fergenes begrensning i havna på Værøy. Værøy kommune ved undertegnede og Værøy Næringsforening har tilskrevet Vegsjef og Statens Vegvesen om å starte utbedring av fergeleiet slik at utfordringen med å komme til kai elimineres, dette er fullt mulig med et forholdsvis rimelig tiltak. Dette har kommunen bedt om en snarlig gjennomførelse av.

Også for Værøy kommune er utfordringene mangfoldig. Det fremkommer ikke minst i årets budsjettbehandling med å få plass til de lovpålagte oppgaver vi som kommune har. Skal vi oppfylle alle ønsker - må vi øke inntektene. Det å gjøre alle fornøyde er en økonomisk stor og utfordrende øvelse for våre politikere.

Også i året som snart er til ende - har frivillige lag og lokale ildsjeler bidratt til trivsel blant oss som innbyggere. En stor takk til alle dere som bidrar for fellesskapet.

Som ordfører håper jeg å kunne se tilbake på 2014 som et år med masse positive opplevelser og samhold i fokus og at alle mine sambygdinger får være ved god helse.

Med dette vil jeg takke alle mine innbyggere for godt samarbeide i 2013, og ønske dere alle store og små: En riktig god Julehøytid og et fredfylt fremgangsrikt Godt Nyttår

Med hilsen Harald Adolfsen, ordfører

JULEGRANTENNINGEN 2013

Tekst og foto: Erling Skarv Johansen

Julegrantenningen gikk som planlagt i år til tross for perioder med kuling og snøkov. Toget fulgte sin vanlige rute fra Paviljongen og til Omsorgssenteret hvor det ble noen julesanger før turen gikk tilbake til Idrettshuset der ordfører Harald Adolfsen tente julegrana. Etterpå gang rundt juletreet (selvhogst i år også - og godt bardunert) kom nissene frem med julegaver til alle som hadde vært snille i året som gikk (hvilket var forbausende mange). Korsang og kaffe (og masse kaker) på Idrettshuset i regi av Mannskorets støttelag. Pga. været var det ikke like mange som gikk nissemarsjen i år - men på arrangementet på Idrettshuset etterpå var det fullt hus og "stormende jubel". Pga. glatte veier var det kun 2 personer som gikk marsjen til Nordland og tente julegrana ved Gammelkirka på lørdag.

VÆRØY HJELPER FILIPPINENE

Redigert av Erling Skarv Johansen

Da den store **tyfonen** rammet Filippinene i november reagerte hele Norge med å sette i gang ulike aksjoner for å samle inn penger til nødhjelp. På Værøy ble det også tatt initiativ for å avhjelpe den akutte nøden.

Anne-Margrethe og Dagfinn kontaktet raskt sine venner Edith og Wenche som bor på øya **Camiguin** langt sør på Filippinene.

De var ikke rammet, men ønsket raskt å sette i gang innsamling for å kunne dra til de rammede områdene med **nødhjelp**. På kort tid kom det inn ca 260 000 kr.

Edith og Wenche driver stiftelsen **Sea and Sun Ministries Int.** De har i en årrekke drevet barnehjem, finansiering av utdanning for hundrevis unge, nyfødt klinikk, bygging av vannledninger og sanitæranlegg mm.

De driver et **turiststed** med filippinske ansatte, dette genererer penger inn i lokalsamfunnet.

Tirsdag 19.november leide de lastebil og kjørte til nord **Cebu**, en av de andre øyene som var hardt rammet. De kjørte inn flere tonn ris og hermetikk, matter til å ligge på, tegnesaker og leker til barna som hadde mistet alt, og trengte trøst og oppmuntring.

De tok med mange av sine egne unge ledere, kjøpte inn tegnesaker og satt seg ned sammen med barna slik at de kunne tegne det de hadde opplevd. Etterpå snakket de sammen med dem og lekte litt. "Vi ønsket å hjelpe barn til å begynne å **bearbeide traumet** de har vært igjennom. Vi tok også med vitaminer og leker", sier Wenche, som forøvrig deltok på direkten i God morgen Norge, og ble ellers intervjuet i mange norske aviser om situasjonen på Filippinene. De gir seg ikke med dette, hvis pengene rekker - ønsker de å **reise tilbake** til Cebu eller Tacloban med skolemateriell når skolene åpner igjen.

Dersom noen kan tenke seg å hjelpe Wenche, Edith og de andre på Sea and Sun å hjelpe, så benytt **kontonr: DNB 7262 05 3112**

Se også **barnetegning.no** og **ssmi.no**, der finner du mange bilder og ytterligere informasjon. **STOR TAKK** til alle som allerede har bidratt, eller som ønsker å gjøre det, sier Wenche og Edith. Hilsen Anne-Margrethe og Dagfinn

VÆRØY KOMMUNE - 85 ÅR SOM SELVSTENDIG

Ved Erling Skarv Johansen

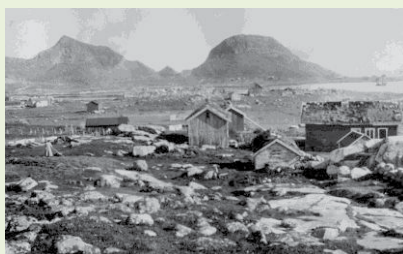
I disse kommunesammenslåings-tider skynder vi oss (før vi blir sammenslått igjen) med å markere 85 års-jubileumet for at Værøy og Røst skilte lag og ble selvstendige kommuner i 1928. Folketallet på denne tiden var forøvrig på vel 900 for Værøy og 700 for Røst.

Kommunestyret forsøkte allerede i 1890 å få skilt ut Værøy og Røst som **eget legedistrikt** uten å få det godkjent av sentrale myndigheter. Lege John Aasen på Værøy beskriver i 1928 i sin årlige **medisinalberetning** om den generelle helsetilstanden på øya bl.a. "Ganske mange tilfeller av akutt bronkitt pga. de overfylte og trekkfulle rorbuene under vinterfisket. I tillegg kommer mange tilfeller av **tuberkulose**, en sykdom som riktignok var i tilbakegang. Bare 2 **sinnssyke** er registrert! (ikke sagt noe om "normalen"). Under skreifisket er det sykestuen åpen. Ingen fast bosatte **kvakksalvere**! I Mostad bor det 125 mennesker som har medisinsk hjelp av en "eksaminert fødselshjelperske" i tilfelle været ikke tillater hjelp utenfra. Boligene er generelt små med ofte flere familier i samme hus. Få hus har innlagt vann. **Kloakk** finnes bare i prest- og legebolig! Hovednæringen er naturlig nok fisk. **Kaffedrikking** er altfor meget utbredt! Folket er gjennomgående edruelig. Rensligheten er forbedret og **lus** sees derfor ikke så ofte som før."

Det skulle langvarige **forhandlinger** til før Værøy og Røst skilte lag og ble selvstendige kommuner i 1928. I årene før hadde felleskommunen stridd seg gjennom flere år med **nød og kriser**. Pga. galopperende inflasjon gikk mange bedrifter konkurs, noe som naturlig nok hadde store negative økonomiske konsekvenser for kommunene. For å opprettholde kommunal drift - ble det tatt opp store lån og **gjelden** vokste faretruende samtidig som skatteinntektene falt drastisk. **Skreifangsten** i 1931 og påfølgende sesong var bare 1/3 av normalen, noe som forsterket følgene av den generelle økonomiske nedgangstiden i verdensøkonomien i 1930-årene. I 1933 hadde 60% av kommunens **skatteyttere** mindre enn 500 kr i skattbar årsinntekt. Kommunens eneste **aktiva** var skolehusene og legebolig. Man prøvde etter delingen å få til en gjeldsordning, men uten hell - og Værøy kom under **offentlig administrasjon** i 1936 da man ikke lenger maktet å dekke løpende utgifter. Teknisk sett var kommunen **konkurs**. I denne vanskelige tiden utgjorde "nødsarbeid" mesteparten av offentlig aktivitet (stort sett veiarbeid).

Når vi ser de økonomiske problemene som de fleste kommunene strever med i dag - og det faktum at de fleste kommunene i Lofoten er på Robech-listen og således under offentlig forvaltning pga. for **stor gjeld og for store driftsutgifter** - kan man jo si at historien gjentar seg. Viktigste forskjell er at skreifisket har vært særdeles godt de siste årene og at de aller fleste innbyggerne har god økonomi og skatte-evne. Men store **etterslep på vedlikehold** av kommunale bygg og stadig **nye krav** til offentlige tjenester uten tilstrekkelig statlig medfinansiering forårsaker at det må gjøres **kutt** i det offentlige servicetilbudet. I tillegg vil den nye regjeringen at flere kommuner skal slå seg sammen for å få ned offentlige utgifter og gi

KOMMUNALT NYTT FRA RÅDMANN FRANK HANSEN

REDIGERT VED ERLING SKARV JOHANSEN

Vi er nå i ferd med å avslutte 2013. For den generelle utviklingen i samfunnet er dette et godt år, vi er blitt 8 flere innbyggere i kommunen siden årsskiftet. Dette er en svak økning som føyer seg inn i trenden fra de siste årene. Med den siste **befolkningsveksten** vil aktivitetene i barnehage og skole fortsette på samme nivå som i dag.

Værøy er heldig og har et **næringsliv** som satser på å utvikle seg. I året som har gått er det flere av de lokale bedriftene som har satset stort med utvidelser og

Dagens Næringsliv kårer årlig årets **gassebedrifter**(se egen artikkel). Disse målingene viser at Værøy har det mest dynamiske næringslivet i Nordland, og Værøy har også flest gassebedrifter per innbygger sammenlignet med landet for øvrig.

2013 er også et år som på mange måter har vært utfordrende for både for Værøys innbyggerne og for oss som arbeider i Værøy kommune. For innbyggerne har dette vært et år med mye **anleggsarbeider** i boligområdene, dette har vært helt nødvendige arbeider både for å få lagt ned strøm og fiberkabler og for at kommunen skulle få skiftet ut deler av vannledningene.

I året som har gått er det gjennomført en omfattende analyse av Værøy **kommunes økonomiske status**. Resultatet av analysen viser at kommunen har et stort **omstillingsbehov** for å tilpasse kostnadene knyttet til produksjonen av de tjenestene som leveres til våre innbyggere. Analysen viser at dersom kommunen ikke klarer å redusere kostnadene til tjenesteproduksjonen vil kommunen få røde tall i sine regnskap allerede i 2014. Samtidig vet vi at det er behov for å gjøre investeringer både i barnehage, skole, helse- og omsorgstjenesten og tekniske områder som vann, avløp og vei. I dagens situasjon er det ikke handlingsrom for å gjennomføre investeringstiltak eller etablere nye tjenester som ikke er **lovpålagt**.

Analysen viser at vi må gjennomføre tiltak for både å **redusere kostnader og øke inntektene** til kommunen. I rådmannens budsjettforslag er det tatt høyde for at arbeidene med både kostnadsreduksjoner og inntektsøkning starter i 2014.

For barn og ansatte i **Værøy barnehage** har året som har gått vært særlig krevende etter at det ble oppdaget omfattende vannskader i første etasje. Siden sommeren har barnehagen vært spredt rundt i tre bygninger. Arbeidene med å utbedre skadene og bygge opp ny avdeling, vi forventer at disse arbeidene er ferdig i månedsskiftet januar/februar 2014. Prognosene for befolkningsutviklingen forteller at det vil være behov for tre avdelinger i barnehagen, i økonomiplanperioden legges derfor opp til at den eksisterende barnehagen utvides med en avdeling. Med utvidelsen forventes både et kvalitativt bedre tilbud til barna, og større fleksibilitet og lavere bemanningskostnader.

Værøys innbyggere har i flere år vært uten tilbud om **svømmebasseng**, i de siste 6 - 7 årene er blitt arbeidet med ulike planer for nytt basseng på Værøy. De fleste av innbyggerne er enige om at dette er et tilbud som bør være tilstede, og at det kanskje vil være den viktigste arenaen for sosial aktivitet som retter seg mot alle innbyggerne i kommunen. I et folkehelseperspektiv vil aktiviteter i svømmehallen være et viktig bidrag som når flest innbyggere i det forebyggende helsearbeidet som tilbys innbyggerne. Det er i 2013 gjennomført et forprosjekt for nytt basseng, et av målene i prosjektet har vært å finne frem til en utforming som gjør at alle innbyggerne kan benytte bassenget uansett alder og funksjonsevne. Kommunestyret behandlet i høst planene om nytt basseng i lys av den økonomiske situasjonen kommunen er i, og utsiktene for fremtidig økonomisk utvikling.

KOMMUNALT NYTT FRA RÅDMANN - DEL 2

Kommunestyret vedtok at planene om **nytt basseng** ble utsatt inntil kommuneøkonomien tåler kostnadene som følger av bygging og drift av svømmebasseng. Vedtaket innebærer at Værøy kommune som organisasjon må omstilles slik at tjenestene produseres og leveres til en lavere kostnad enn hva tilfellet er i dag.

I **rådhuset** har det det siste året vært reduserte tjenester både fra teknisk etat og økonomiavdelingen. Tidlig i høst fikk vi ny regnskapssjef på plass, og det arbeides intensivt for at tjenestetilbudet fra avdelingen skal normaliseres. Fra og med november har Værøy kommune vært uten skatteoppkrever og lønnsmedarbeider. Kemneren i Vågan kommune vil på vegne av Værøy kommune ivareta oppgavene som er tilknyttet skatteoppkreveren. Det arbeides med å få plass ny lønnsmedarbeider. Det er ansatt ny rådmann i kommunen, denne ansettelsen førte til at stillingen som teknisk sjef ble ledig.

Teknisk etat har vært uten **teknisk sjef** deler av året. Dette har sammenheng med at den som var ansatt som teknisk sjef har fungert som rådmann. Deler av året har vi forsøkt å dekke opp deler av stillingen med interne ressurser i etaten. Fra sommeren har vi imidlertid måtte konsentrere vår innsats for å sikre vannforsyningen. Det vil bli igangsatt arbeid med å rekruttere ny teknisk sjef, og vi tar sikte på at denne stillingaen blir besatt i løpet av våren.

Vi har hatt store utfordringer knyttet til **vannforsyningen**. Store deler av vannledningsnettets på Værøy er av eldre dato. I 2013 har vi byttet ca 2000 meter av den gamle vannledningen, dette har skjedd i deler av den grøftetraseen som Lofotkraft har benyttet til sine kabler. Samarbeidet har ført til at kommunen har spart penger på disse arbeidene i forhold til om vi skulle lagt nye vannledninger og tatt alle kostnadene selv. Også i 2014 vil det bli foretatt utskiftninger av deler av vannledningen.

De siste par månedene har vi vært nøtt til å benytte klor i produksjon av **drikkevann**. Dette har sammenheng med at drikkevannsforskriften krever to hygieniske barrierer for å sikre bakteriefritt og rent vann til forbrukerne. Tidligere har brønnene vært sett på som en hygienisk barriere, på grunn av ekstreme nedbørsmengder flere ganger det siste halve året har vi fått lekkasje av overflatevann inn i brønnene. Overflatevannet har ført forurensing inn i brønnene slik at råvannskvaliteten har blitt vesentlig forringet.

I 2014 planlegger vi å gjennomføre en **oppgradering av brønnene** for å sikre dem mot innsig av overflatevann. Arbeidene vil bli gjennomført på en slik måte at forbrukerne ikke rammes unødig. I perioder vil det kunne bli levert reduserte vannmengder fra vannverket når brønner settes ut av drift for oppgradering. I tillegg til oppgradering og eventuelt nye brønner på Sørland vil vi også gjennomføre tiltak som gir oss mulighet til å hente vann fra Breivika. Vi henstiller til våre innbyggere at man ikke bruker vann unødig.

Gatelysene har gjennom mange år vært ustabile. De fleste anleggene er av eldre årgang og vi bruker mye ressurser på å forsøke å holde lys i dem. Det meste av feil som oppstår er feil som må rettes av elektriker. Vi bruker mye penger hvert år på reparasjoner, og vi er prisgitt personell utenfra for å gjennomføre det meste av reparasjonene. I årene fremover vil det være behov for utskiftninger av svært mange stolper. Det vil bli gjennomført en tilstandskartlegging av anlegget for å få utarbeidet en vedlikeholdsplan for hele lysanlegget.

Alle vi som arbeider i Værøy kommune vil benytte anledningen til å takke alle våre innbyggere for det gode **samarbeidet** som har vært i 2013, og håper på et fortsatt godt samarbeid i året som kommer. Samtidig ønsker vi alle våre innbyggere **en god jul og et godt nytt år**.

SNART ER JULEN HER..... ved Gunnar Eriksen

Redigert av Erlina Skarv Johansen

JULEMINNE FRA BREIVIK

Gunnar forteller: Hvorledes kunne jula være for noen tiår tilbake? Jeg vil fortelle litt om hvordan jula var hos oss i 1939. Alle unger gleder seg til jul og det gjorde også vi. I god tid før jul kom Utstyrmagasinet i Oslo med **julekatalogen**. Det var spennende for både unger og voksne. På forsiden var det bilde av butikken, et stort bygg i 4 -5 etasjer. Så ut som om det dekket et helt kvartal. Katalogen inneholdt alt som tenkes kan. Middags- og kaffeserviser og ellers alt til kjøkkenet. Vi hadde kinesisk kaffeservice som var kjøpt derfra. Det var fine og tynne kopper, gode å drikke av.

Til **damene** var det spenner, kjoler, knapper, strømper og bluser og mye annet. Til **herrene** var det dresser (stjernerdress), skjorter, slips, sko og kalosjer. Leker til barna som biler og dyr som kunne trekkes opp, dokker, trehest med vogn, biler av tre og mye annet som vi unger kunne ønsket oss. De fleste familier hadde ikke så mye å kjøpe for, så for oss unger ble det bare en **ønskedrøm** å få trekkoppbiler og dokker. Dokkene var av celluloid. Hel kropp uten klær, eller bare hodet slik at man kunne sy kropp og klær selv. Det kunne bli en bulk i dokka fordi celluloiden var så tynn. Da tok man en tynn nål, stakk inn og rettet ut bulken. Jeg kan huske at 3 av brødrene mine kjøpte stjernerdresser. De var mørk blå med tynne striper og med en slags små stjerner i annenhver stripe. Prisen var fra 83 til 86 kroner. Mye penger den gang, lønna var kr 1,43 pr time.

Gunnars julegave i 1939

Juletreet fikk vi fra Misvær. Kanskje var det glissent, men Marius boret hull i stammen og flyttet på grener så ble det bra når vi pynter med kuler, englehår og flagg. Det var også klyper med stearinlys på treet.

Kaker var bakt. Det var tykklefse, krinalefse og fattigmann. Noen bakte flere sorter. Julemiddagen ved 13-tiden, jeg tror det var lutefisk. Senere på julaftens ettermiddag skulle vi spise risengrynsgrot med smørøye. Den var ferdig øst opp på tallerkener da det kom inn 4 **nisser** kledd i røde drakter og maske, men ikke sekk med pakker. De gikk rundt i kjøkkenet og sa "God Jul".

Breivik i gamle dager(1951)

En av nissene - min bror Albert - tok en tallerken og skulle balansere den på en finger. Det gikk ikke bra, tallerkenen mista han. Den knuste ikke, men grøten gikk utover gulvet. Det ble ikke noe grøt på Albert. Så skulle **julegavene** åpnes. I de voksnes pakker kunne det ligge bukseseler, belter, skjerf osv. Min søster Jorunn fikk dukker, trekkopphund og noen pyntegjenstander, Alf Bjerkes malerskrin og malebøker. Jeg fikk også malerskrin og fargeblyanter, munnspill og en **julenisse med trillebår** (se bildet!!) som jeg fylte med nøtter og kjørte rundt på gulvet med. Den har jeg fremdeles. Vi fikk også spillkort som Gnav og Svarteper. Og Ludo.

Første juledag gikk jeg inn i stua og tente på noen av lysa på juletreet. Det var noen på besøk som satt i kjøkkenet og snakket. Jeg gikk i kjøkkenet og glemte lysene på treet. Plutselig kjentes røyklukt fra stua. Treet sto nært en kommode med en silkeduk på med lange frynser. Det hadde tatt fyr i duken og julegavene til Jorunn som også sto på kommoden. Nesten alle gavene var ødelagt: bla. dokkene og den fine trekkopp-hunden. Hun gråt og var veldig lei seg. Jeg måtte gi henne noe av det jeg hadde fått, men det var ikke mye å dele på. Vi var stort sett fornøyd med sånn som vi hadde det. Vi hadde lite, penger hadde vi ikke, men det var likt for alle. Vi mangla ikke mat eller noen ting så vi hadde det godt. Nå var det like før vinterfiske og da kunne det bli bedre tider. Å sammenligne levestandarden og de materielle godene den gang og i dag er umulig.

Jeg ønsker alle lesere på Værøy og utenom øya en riktig god jul og et fredfylt nytt år. Hilsen Gunnar

VÆRØY PÅ GAZELLETOPPEN I NORGE!

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøy hadde i 2012 størst gazelletetthet i hele Norge. Kriterier for å bli gazellebedrift er flg.: Levert godkjent regnskap, minst doblet omsetningen over 4 år, omsetning min. 1 mill kr første år, positivt samlet driftsresultat, unngått negativ vekst - samt vært aksjeselskap.

Av fylkets 111 gazellebedrifter ble Star Viking ved Magne Berntsen best med en 30. plass. Bedriften hadde en omsetning på 6,9 mill. og et driftsresultat på 1,9 mill. og omsetningsøkning på 265%.

Ellers finner vi Sørvik Fisk som nr 49 (omsetning 10 mill og driftresultat 3,7 mill), Jarle Berg as som nr 54 (omsetning 37,5 mill. og driftsresultat på hele 18,1%) og Værøy 3bunkers som nr 111 (9,1 mill og 0,1 mill).

En fornøyd og sprek Gazelle Magne Berntsen i litt uvante omgivelser

Værøyposten klarte å få et intervju med den travle TV-kjendisen og hobbykokken Magne Berntsen som holdt på å avslutte høstens breiflabbfisket med Star Viking. Til avisen sier han innledningsvis at føler seg egentlig like lett på foten som en gazelle, selv om figuren til tross for den tidligere annonserte omleggingen av kostholdet - mangler noen kg for å matche de samme aerodynamiske egenskaper som en ekte gazelle.

Når det gjelder årsaken til det gode resultatet skyldes dette i første rekke godt mannskap, langsiktig og hardt arbeid og gode bankforbindelser (og ikke den nye dietten som jeg troddel). Bedriftens overskudd betyr ikke automatisk et liv i sus og dus - og pengene skal i alle fall ikke gå til piker, vin og sang (selv om det på julefesten til Mannskoret blir det vel trolig litt av de to sistnevnte) understreker Magne. Han legger til at en god del av overskuddet går til nedbetaling av gjeld og til felleskapet - for (som han sier) å brødfø de som ingenting gjør. Er ikke så veldig fornøyd med NAV som ikke har klart å skaffe ekstrahjelp til tross for mange som går arbeidsledige og hever gode dagpenger. Bedriften har 4 årsverk og han ser relativt lyst på fremtiden og mener at bunnen i markedet nå trolig er nådd, men det gjelder å fortsette å jobbe hardt og være kreativ. Den største utfordringen er firkantet regelverk og enkeltes håndtering av dette.

Sørvik Fisk

Værøy Bunkers og Tor Kr. Fagertun

Trond Berg hos Jarle Berg as

Full gass med Magne!

ET JULEMINNE Intervju v/Rita Adolfsen

ELLEN AMUNDSEN

Det var jul og vi barna fikk beskjed av mamma om at vi måtte holde oss på kjøkkenet. Stua fikk vi ikke lov å komme inn i siden hun skulle pynte til jul.

Når hun var ferdig med pyntinga kom hun å hentet oss inn i stua. Der stod Juletreet med levende lys i ei god og varm stue. Så satte hun seg ned i de gamle antikk møblene å leste juleevangeliet for oss.

MARION RØNNING

Vi var flyttet i nytt hus med de tre største barna.

2.juledag la vi voksne oss middagshvile mens barna skulle være alene.

Vi våknet til lyden av knusing og barnelatter. Da vi kom inn på kjøkkenet var Roger som var minst plassert i oppvaskbenken, mens de to andre sto oppå benken å tømte skapene ved å kaste alt av tallerknene rundt omkring på kjøkkenet.

Alt av bryllupsgaver ble knust i leken.

CATHRINE FAGERTUN

Jeg har bare gode minner fra julen, jeg er veldig glad i julen og de tradisjoner som følger med. Både førjulstiden og julen betyr mye for meg. Det at familien skal være sammen er viktig i julen og spesielt at mor Nancy og far Håkon skal være med i feiringen.

Jeg har så mange gode minner, men et minne som utmerket seg er når vi var hos Randi Andreassen å bakte pepperkakehus som barn.

Vi hadde det veldig koselig og et minne som betyr mye for meg.

SONNY RØSTGÅRD

Julaften for 20 år siden var kommet og jeg oppdaget at jeg var fri for salt så da va det bare å skyndte seg på butikken før den stengte.

Jeg var høygravid og mens jeg sto i kassen på butikken kom den første rien. Jeg hadde på forhånd blitt gjort oppmerksom av legen om at jeg var hjemme på eget ansvar og at det kunne oppstå problemer som at Sea Kingen var ute på annet oppdrag dersom jeg ble syk hjemme.

Dette hadde jeg i minnet mens jeg ringte ham. Legen kom hjem til oss trampende opp trappen med følgende utsagn på kav Værøy dialekt (til tross for sitt Danske språk): "KA VA DA E SA?". Det visste seg at Sea-kingen var ute på annet oppdrag. Da den endelig kom, og vi var akkurat landet på taket på svkehuset - kom vår vnaste datter Ida til verden.

ELISABETH PERSEN

Lille julaften pleide dagen å gå med til vasking, rydding, pynting og styking av duker som var min jobb.

Etter risengrynsgroten sto treet for tur. Vi hadde alle vårt som skulle på treet. En nisse med slede i plast, noe sliten kom frem i seksjonen i stua og dorullsnissen til broderen var på plass i kjøkkenvinduet. Dagen var på hell og det var tid for å være telefonvakt på radio Værøy.

Carina Torstensen og jeg pleide å være sammen om dette. Pappa var ansvarlig for hver lillejulaften sendingene.

Ekstra godteri ble servert og lytterne kom med julekaker.

BEHERSKER ALLE ELEMENTER!

Ved Erling Skarv Johansen

En som bokstavelig flyr både høyt og lavt - er øyas multi-talent Tor Magne Arnesen som i likhet med sin far ikke lar gresset gro under føttene - men har en finger med i det meste som skjer her ute. Stadig nye prosjekt planlegges.

Også i år har Tor Magne bidratt til fersk **juletorsk** fra sitt oppdrettsanlegg i Sørlandsvika. Fjoråret var første sesong - og var så vellykket at det ga mersmak. Han sier at årets torsk også har blitt føret på sild og kan derfor kalles «miljøtorsk». Både kondisjon og vekt er tilfredstillende og svinnet har vært helt minimalt. Det er selvsagt helt avgjørende for økonomien å kunne forsyne markedet med denne torsken til **rett tid** for jul når det ellers er lite vill torsk tilgjengelig. Eneste forskjell fra fjorårets sesong er at man i år har prøvd ut en annen lokalitet på Sørlandsvika, noe som har fungert bra. Av investeringer i tilknytning til oppdrett har de kjøpt inn 2 arbeidsbåter - og til våren skal det legges ut et nytt omfattende fortøyningsanlegg.

Mht. fremtiden har selskapet inne søknad på **laksekonsesjon** som sammen med torskoppdrettet vil kunne gi nye arbeidsplasser her ute.

Som kjent er også **Slippen på Værøy** en del av de firmaene som Tor Magne driver - og en stund var det på tale med nedleggelse pga. dårlig økonomi. Men nå har man isteden bestemt seg for å øke satsingen på denne virksomheten. Så langt har man **renovert verkstedhall** og vil kjøpe inn flere maskiner/utstyr for å kunne gi et bedre tilbud til fiske-flåten. Man satser på å kunne ha et godt utvalg av forbruksmateriell/deler til salgs. Man planlegger å ha 2 helårige arbeidsplasser på Slippen og ha et godt tilbud til både fiskeflåten og andre virksomheter.

Et kjent ordtak er at «alt man rører med blir til gull». I tilfellet Tor Magne må kan føye til at noe av det blir til **gråstein og grus**. Tor Magne nevner i forbifarten at de har tilgjengelig ferdige masser i alle mulige varianter og størrelser i steinbruddet på Nordland for de som måtte ha behov for det. Han benytter samtidig muligheten til å takke alle sine ansatte for den gode innsatsen i året som snart er omme.

NYTT ANBUD HELIKOPTERRUTA VÆRØY-BODØ

VED ERLING SKARV JOHANSEN

Ved anbudåpning 13.12 har Samferdselsdepartementet mottatt anbud fra Lufttransport AS for drift av helikopterruten Værøy - Bodø. Anbudet gjelder ruteflyging med helikopter mellom Værøy og Bodø for perioden 1. august 2014 - 31. juli 2019. Anbudet har vært lyst ut i EØS-området, og helikopterselskap fra alle EØS-land har vært invitert til å levere anbud.

Dagens transportstandard skal opprettholdes med to daglige avganger, én lørdag og én søndag, tur/retur. Setekapasiteten er 180 seter per uke. Det vil nå være krav om minimum seks timer mellom første ankomst Bodø og siste avgang Bodø, mot tidligere fem og en halv time. - **Det er viktig for øysamfunnet Værøy å ha luftfartsforbindelse til fastlandet. Vi viderefører derfor dagens transportstandard og opprettholder et godt helikoptertilbud til Værøy, sier samferdselsminister Marit Arnstad.**

JULEHILSEN FRA «SJØMANNSPRESTEN» MAGNE OFTEDAL

Redigert av Erling Skarv Johansen

Ja, så havnet jeg av alle steder på **Skjervøy** i Nord Troms. Jeg kom hit i høst og skal være vikarprest fram mot sommeren. Trivselsfaktoren er meget høy.

Første søndag i advent hadde jeg gudstjeneste i et lite læstadianerlokale ytterst ut mot LoppHAVET, nærmere bestemt Årviksand på Arnøya. Det var snøføyk og dårlig sikt på den timelange bilturen ut i havgapet. Snøen ligger nesten meterhøy og det er julekortstemning i det dunkle, sparsomme blåe lyset her ute.

Området her er preget av **læstadianismen** og mitt inntrykk er at kristenflokken er stor.

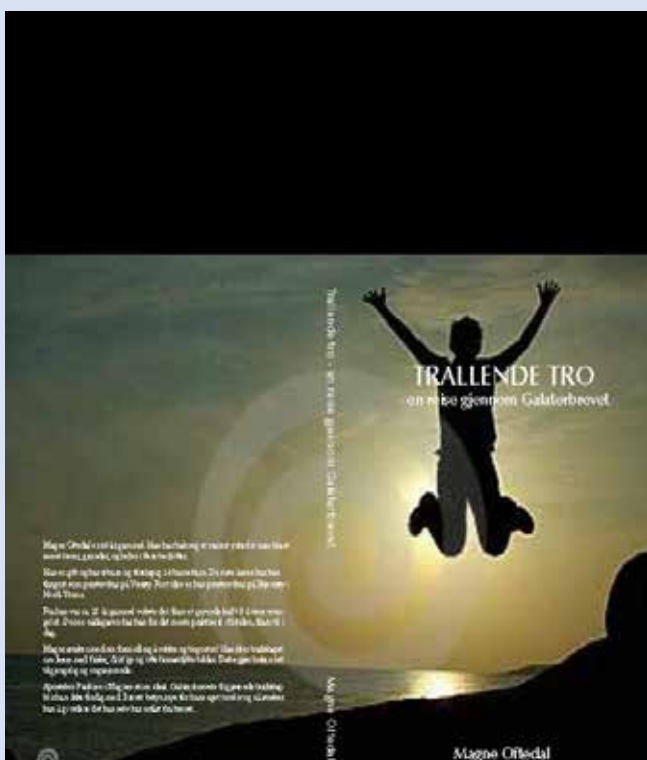
Det første jeg gjorde, da jeg kom hit søndag for snart 3 måneder siden, var å ta kontakt med ett av bedehusa deres. Jeg er veldig glad for at jeg tok denne kontakten med en gang. Slik fant jeg tidlig et **åndelig fellesskap**.

Møteformen var noe uvant og fremmed, men jeg møtte åpne, gode kristne som inkluderte meg i fellesskapet deres. Jeg oppdaget snart at det er det samme evangeliet og den samme Frelser vi tilber.

Ja, jeg er blitt ordentlig glad i dette folket og den rike læstadianske åndsarven som de er bærere av.

En gruppe, unge familier bad meg inn i **bibelgruppa** deres, så der er jeg fast deltaker nå. Disse ungdommene er svært kunnskapsrike og har en dyp forståelse av evangeliet.

Jeg tenker og ber for **Værøy**. En stor takknemlighet bærer jeg til **Omsorgssenteret** og ho Judit for flotte sangkvelder og, for samlingene i kirken, for bibel og bønnemøtene på lørdag formiddag på **Sion** over en åpen bibel sammen med Ole Petter, Lise, Hilmar, Bodil og Peder. Og for de gode samtaler rundt «Mostadbordet» på Superen. For fellesskap med **medarbeiderne** i kirka. Og en særlig takk til Erling og bladet hans, turene med de eldre og for gode samtaler.

I takknemlighet tenker jeg også på de inspirerende møtene i **Pinsekirka** med Dagfinn og Anne Margrethe og vennene der. Og ikke minst alle de andre som jeg møtte i hverdag, sorg og fest.

Jeg ser fram til å få komme til øya i sommer og få være sammen med dere igjen.

Så er jeg endelig ferdig med boka mi. Den heter «**Trallende tro**» og er en oppbyggelig, glad reise gjennom galaterbrevet. Mye er skrevet på hytta og øyfolket vil kjenne seg igjen i eksemplene og forklaringene jeg bruker. Boka er på mange måter en hyllest til folket på Værøy.

Arild vil selge boka i butikken sin og jeg tror at du som leser boka vil bli velsignet.

Julehilsen fra vikarprest Magne på Skjervøy

VÆRØY RADIO - JUBILEUM

Redigert av Erling Skarv Johansen

Her holder Værøy Radio til i dag

Lokalradioen på Værøy kom offisielt i gang i 1987 og hadde da følgende 25-års jubileum i fjor. Kultursekretær Odd Birger Odinsen og Oddvar Torsteinsen var drivkreftene bak oppstarten av radioen. Radiosendingene ble raskt et populært tilbud for befolkningen. Den første tiden hadde radioen på Værøy samsendinger med Moskenes Lokalradio. En sending var særdeles populær, det var Lofotsendingene som pågikk hver dag under vinterfisket fra januar til april. I disse programmene fikk fiskere og andre lyttere nyheter, meldinger, intervjuer og kulturinnslag. Radio Værøy er en av lokalradioene i fylket som fremdeles er aktiv. I 2010 gikk den til innkjøp av nytt moderne radio-utstyr, og i tillegg har de satset på opplæring av sine medarbeidere for å skape et godt radiotilbud for Værøy

BALSAM FOR SJELEN: En av initiativtakerne til radioen - Odd Birger Odinsen - mimrer her om tiden han var aktiv med i driften av Værøy radio:

E VI I GANG?

Da e det klart for avstemming. De som går for kultursekretæren sitt forslag til kulturukeprogram forholder seg rolig, og de som er i mot viser det med stemmetegn. Leder i kulturstyret Inger Loretzen var bestemt da det skulle stemmes i kulturstyret i Værøy. Kulturukeprogrammet hadde ulike arrangementer, men det som var nytt dette året var å sette i gang egen radiostasjon på Værøy.

Det ville koste mange penger i et ellers trangt kultur- og kommunebudsjett, og det ville «koste» mye tid og energi for dem som skulle være med. Vi får det til sa kultursekretæren så overbevisende han kunne, gang etter gang. Han satt med kryssende fingrer under bordet. Avstemming! Tror ikke jeg før eller senere har uttalt meg om ting som jeg hadde sååå stor tro på. Da e det ingen som er imot og vi går for sekretærens forslag. Dette var etter en lengre gjennomgang og grundig vurdering av kostnadene. Værøypolitikerne var bevisst. Inni meg sa jeg Yes, selv om jeg ikke var så stiv i engelsk, denne dag kun i ryggen. Vi skulle ha det morsomt, men det skulle ikke koste alt for mye. Synes å huske at noen gryntet, hmmm er ikke dette i dyreste laget. Nu vel. Vi er i gang....!!!

TUT OG KJØR

De som har vært med på prosjekt hvor det kreves ulike ressurser vet at TING TAR TID, BUDSJETTER RYKER og DET SOM KAN GÅ GALT... GÅR GALT!

Hvor skal radioen være? Når skal den sende? Hvem skal lede programmer? Hva skal innholdet være? Hvem har platespiller (jo, vi benyttet det vi den gang kalte grammofonplater).

Hvor leier/kjøper man utstyr fra? Hvordan fungerer dette? Hvem har redaktøransvar? Hvem gjør hva, hva, hva ZZZzzzzz Mange spørsmål kokte i hodene til sekretæren og kulturstyremedlemmene både i bevisst og i mindre bevisst tilstand.

ODD BIRGER ODINSEN

RADIOVENNER

Kulturuka var et faktum og svar på det om lag tusen spørsmål om hvem, hva, hvor, hvorfor, hvordan, og når i alle ulike vinkler var mer eller mindre besvart. «Store studio» ble lokalene til ungdomsklubben, i kjelleren hos barnehagen. Vi var de underjordiske som skulle dukke opp på eteren. Eter er vel farlig? Der skulle vi formidle store og mindre øyeblikk i kulturuka.

Vi øvet og øvet. Nå begynte redaksjoner og etablere seg. De som dukket først opp som hjelpere, støttespillere, motivatorer og som hadde tro på prosjektet var Forsvarets mann på stedet kaptein-løytnant Oddvar Torstensen, Helse og sosialsjef Tom Mørkved og mange mange flere. Etter hvert kom også bankmannen Knut Toresen med.

PÅ LUFTA

Dagen var der og senderen ble slått på. De riktige knappene ble slått på og vi var på lufta. Vi åpnet radioen med brask og bram. Utenfra var det Stortingsrepresentant Hanna Kvanmo og lokalt var det kulturstyrets leder Inger Lorentzen som åpnet radioen. Det ble en stemning på Værøy som var magisk. Det var så malabarisk artig. Vi informerte, vi skøyet, vi lekte og vi spilte musikk. Hele spekteret av radiotilbudet hadde vi. En ting som etter hvert kunne høres kun i Radio Værøy, var auksjonsradioen. For å kunne samle inn penger til fortsatt drift, gav de fleste ting til radioen, som vi auksjonerte bort. Spann med poteter, båt, bilder, bøker og masse ting og tang. Det var magisk og det var så utrolig artig. Vi samlet inn masse penger og radioen, ja den eksisterer den dag i dag.

Historiene om «hesten sover» om «radiobingoen» og andre radioøyeblikk, samt gode opplevelser lever som fantastiske minner fra den spede start. Gratulerer med jubileet til Radio Værøy og en stor hilsen til alle som er med å holde nærradioen i gang.

Værøyposten har også intervjuet kulturpersonligheten **Arild Jenssen** som er nåværende leder av Værøy Radio:

Han forteller: "Aller første radiosending kom fra **Værøy Fyr** allerede i 1986. Dette var en lang og trivelig sending der Oddvar Torsteinsen og Odd Birger Odinsen var programledere og ansvarlige. De som husker denne minnes en allsidig sending med masse intervjuer på direkten samt utrolig mye latter og skjemt.

Den egentlige oppstart var høsten 1987 der SV-dronninga Hanne Kvanmo var gudmor.

Morsomme episoder? Ja det er nok en hel del. Odd Birger som slapp kulene på gulvet under bingoen og med hans latter var det mange andre som deltok. Vi har også et opptak av han og "hesten sover". Det er med trekkspill der han og Oddvar deltok.

Spesielle intervju du husker? Det beste intervjuet jeg har opplevd var Sjur Isaksen som intervjuet Bertrand Hardie. Han var da deltaker i VM på ski og la ut all verdens historier om sin deltakelse. Håper vi finner det når vi får ferdig digitalisert arkivet.

Var du med fra starten? Jeg var med, men bare en av mange som fikk opplæring av Odd Birger.

Hvor lenge har du vært med i radioen? Nå er det nok rundt tjue år med full aktivitet.

Noen plan for jubileumsfeiring? Håper dette kan bli noe av før nyttår og da med en del gamle opptak.

Arild intervjuer tidligere ordfører Dag Sørli

Værøy fyr hvor radioen hadde sin første sending

Fortsettelse intervju med Arild Jenssen: Hvordan ser du på radioens fremtid? Vi er jo bare to lokalradioer igjen her i Lofoten. Nå blir det jo i stor grad bare bingo og en og annen gangen ettersending samt festivalradio. Det er litt synd. Radioen kan brukes til opplæring av skoleelever, informasjon for kommune, Nav, private samt selvsagt bedrifter. Videre er det mulig å utvikle journalistspirer som kan benytte radioen til egen utvikling. Men vi må ha flere med interesse for dette mediet

Hvorfor tror du radiobingo er så populært? Det gir jo en mulighet for de som trives sammen til å ha et sosialt treff. Samtidig er det et treff for de som er alene på en fredagskveld. Radioen er takknemlige for alle disse som finner sin grunn for å spille bingo.

Hva med økonomien til radioen? Bingoen alene rekker dessverre ikke å dekke alle utgiftene. På tross av at ingen tar ut lønn så skal det utrolig nok betales til fire forskjellige statlige etater som til sammen skal ha vel ti tusen pr. år. Men det har gått bra da loppemarked og kultur har redda oss. Nå ser vi fram til en avklaring for å rekke flere spillere.

Spesielle ønsker for radioen? Vårt største ønske er akkurat nå å få avklart det tekniske slik at vi kan rekke lengre ved vår sending. Det betyr alt for økonomien. Men samtidig må vi ha flere medarbeidere for at det skal bli noe mer enn bingo. Og så ønsker jeg at flere av lærerne kan gjøre som Susan gjorde. Vi hadde et trivelig år med skoleelevene som laga sending og som også lærte masse. Det å jobbe over grenser mangler vi en del på her ute dessverre.

Oppfordring til lytterne? Ta vare på radioen ved fortsatt å støtte opp om bingoen. Det er også noen som både har tid og kunnskap nok til å bidra. Legg bort det som hindrer og kom å bli med slik at vi på nytt kan få ei gruppe som kan lage hyggelig lokal radio. Det er både trivelig og lærerikt.

LANGS NORDLANDSFJÆRA v/Erling Skarv Johansen

Å gå langsmed fjæra på Nordland byr på mange flotte naturopplevelser og historie. Dette er et veldig spesielt område som kanskje flere burde bruke, men husk å vis hensyn i hekketiden.

NORDLANDSVEIEN - 100 ÅRS JUBILEUM 2013

ved Erling Skarv Johansen

I tiden før 1889 fantes det ingen veier på Værøy, kun primitive tråkk. Imidlertid var det naturlig nok stier mellom grendene på øya. Dårlig kommuneøkonomi gjorde det vanskelig å komme i gang med veibygging. For å få hjelp fra fylkeskommunen måtte kommunen selv forplikte seg til å yte like mye som fylket.

Vei mellom Sørland og Nordland ble ansett som den viktigste å realisere og ble satt øverst på den kommunale prioriteringslisten allerede i 1897. Årsaken var at Nordland historisk sett var øyas administrative senter med både prest, kirke/kirkegård, postekspedisjon og skole. Før veien ble bygget - var det mest vanlig å bruke båt for å komme seg til Nordland - noe som ikke alltid var like farefritt. Sauestien mellom de to grendene var heller ikke enkel å bruke der den stedvis slynget seg oppe langs fjellsidene og helt nede i fjæra. Selve veistrekningen var blitt kalkulert og oppstukket i 1884 av ingeniør Aubert, men kommunen bad fylket i 1898 om hjelp til å få stukket opp ny trasé, men først i 1905 ble det bevilget 500 kr av fylket til påbegynnelse av veiparsellen. For at kommunen selv skulle kunne yte et tilsvarende beløp - måtte hver oppsitter utføre minst en dagers pliktarbeid på veien - i tillegg til ekstra veiskatt.

Først i 1908 kom det litt fart i veibyggingen og man hadde bygget vel 600m både på nord og sørsiden av bygda. Men for at ikke arbeidet skulle ta flere tiår - så måtte man søke man staten om økt bidrag. Etter at staten tilslutt gikk med på å dekke 75% av utgiftene - og bevilget kr 10000 - ble det virkelig fart i byggingen. Den største utfordringen var naturlig nok området rundt Skaret som krevde mye spregningsarbeide. Den gamle veien på Nordland gikk mellom bebyggelsen og helt ned til havkanten. Fortsatt kan noe av den gamle veien sees i terrenget.. Deler av dagens vei går over den aller eldste kirkegården(før midten av 1800-tallet) lå rundt gammelkirka.

Med økte bevilgninger fra staten og nye kommunale lån - stod veien ferdig i 1913. Senere ble det nødvendig å legge om veien på Nordland pga. nye, større/tyngre og moderne kjøretøy og økt trafikk. I dag er veien asfaltert og fortsatt fylkesvei på i alt 8701m.

FOTOGLIMT FRA "DE GODE GAMLE DAGER"

BILDER TATT I 1933 AV ANDERS BEER WILSE

REDIGERT AV ERLING SKARV JOHANSEN

Røstnesvågen mot Benjaminsen

Vannbæring i Vågen

Værøy dampskibskai

Prestegården og Bårstua

Værøy gamle fyr

Utsikt mot Sørlandsnupen

Utdrag fra boka: "Glade Nordlandshistorier" av Dagfinn Bakke:

RAZZIA

Følgende historie skal ha hendt ute på Værøy under krigen:

En gang da tyskerne var på razzia etter radioer og annet som i følge «våre venner» var «verboden», kom de også til ei enslig gammel kone. Tyskerne lette både høyt og lavt, men uten nevneverdig resultat. Kona sto og betraktet all denne romsteringa og var som rimelig ikke videre begeistret. En ung, iherdig tysker titter under senga til kona og dro fram ei slik ei med hank, De vet . . . Da kona oppdaget dette, kom hun med følgende replikk:

— Ja, mottakarn faint du, mæn seinjarn ska du bi brydd før å finn!

HUMLEGJERDE

En gammel fiskerkall fra Værøy var på besøk hos sønnen sin, som hadde bosatt seg i en fjord i Nordland. Det var om våren, i mai, og på sin vandring rundt i nabolaget kom kallen også forbi sommervillaen til stedets store kjøpmann. Kjøpmannsfruen sto i en liten stige og strakk snører fra blomsterbedet ved grunnmuren og et stykke oppetter veggen.

— God dag, sa kallen. — Ka du hejll på med?

— Jeg setter opp hyssing for humlen, svarte fruen. Kallen klødde seg i skjegget, og bemerket sakkyn-

dig: — Å, du ska'kje frøkt, homla, ho snerra nok igjønna!

TOM ERIK - DROSJEKJØRER OG EVIG OPTIMIST

Intervju ved Erling Skarv Johansen

Tom Erik og firmaets bilpark

I høst fikk **Værøy Drosjeservice** - som eies av Augusta Eilertsen - ny drosje: En 7-seters Mercedes E. I tillegg disponerer de en Mercedes Vito 9-seters **Minibuss** som brukes til skolebarnkjøringen - samt **ambulansebil** fra 2005 som eies av Bodø sykehus.

De som har benyttet seg av drosje her ute på Værøy - har stiftet bekjentskap med en alltid blid og serviceinnstilt **Tom Erik Eilertsen** som har kjørt drosje på Værøy siden 2005. Før den tiden jobbet han i Braathen/SAS Cargo på Fornebu/Gardemoen og bodde utenfor Lillestrøm - inntil hjemlengselen ble for stor og han flyttet tilbake hit.

Han sier det aller viktigste i jobben er **service** slik at kundene føler seg vel og har en god opplevelse av turen. Men det kan til tider være en tøff jobb som krever at man **står på** til alle døgnets tider. Spesielt i helgene og da om natten er det mye kjøring og følgelig vanskelig å få til en forutsigbar arbeidstid og døgnrytme.

Årsaken til at Tom Erik likevel trives så godt i denne jobben er at han kommer i **kontakt** med mange forskjellige og trivelige folk. Han synes rett og slett at det er "**arti å kjøre**" selv om han noen ganger kanskje må være litt både psykolog og støttekontakt. Å yte ekstra service - spesielt ovenfor eldre som kanskje er dårlig til beins - er en selvfølge når det trengs.

Han sier at folk generelt her ute er **flink til å bruke drosje** - spesielt ungdom i helgene. Dessverre er det en del "piratdrosjekjøring" i helgene som han ikke er så begeistret for. Denne type kjøring ikke bare undergraver næringsgrunnlaget for drosjen - men kan også være problematisk i forhold til sikkerheten. Ellers så er lønnsomheten brukbar for firmaet, men man er avhengig at man fortsatt har både **skolebarnkjøringen** (som broren Geir utfører med minibussen) og **ambulansen** (som Tom Erik kjører). Han er for øvrig litt spent på neste anbudsrunde som kan være avgjørende for videre drift.

Tom Erik gleder seg til sommeren fordi da kommer det mange **tilreisende** til øya og det blir mye drosjekjøring rundt omkring - spesielt til Nordland. Han håper for øvrig at vi etter hvert kan få cruiseanløp og legge forholdene bedre til rette for økt aktivitet innenfor reiseliv her ute.

Av **morsomme historier** han husker fra drosjekjøringa - er damen som av en eller annen grunn hadde klarte å miste tennene sine i bilen - og følgelig etterlyste dem senere på dagen.

Tom Eriks favorittsted er nordsida av øya (kanskje fordi da får taksameteret kjørt seg litt ekstra?) men ellers kunne han tenke seg å feriere mer i Spania der han brukte å være ofte tidligere.

Den bilen han drømmer om er en **Mercedes SLR**, men den koster fra 6 millioner og oppover, så foreløpig blir det nok med drømmen. Men som han sier tilslutt :

Jeg er evig optimist!

SMÅNYTT FRA VÆRØY v/Erling Skarv Johansen

Ragnhild - øyas beste loddselger!!!

I år er det flere av oss i **FISKARKVINNELAGET** som er noe skrøpelig, så en stund så det mørkt ut for om det skulle bli basar i det hele tatt. Men etter litt rundspørring var det heldigvis flere unge damer som kom og hjalp oss med basar og deilige kaker.

Det hele gikk tilslutt over all forventning og med flott resultat. Vi vil derfor benytte anledningen til å rette en kjempestor takk til de som stilte opp for oss og en takk til fiskebedrifter, butikker, kiosk, kommunen og alle privatpersonene som gav oss mange flotte små og store gevinster. Vi må heller ikke glemme å takke alle dere som har hjulpet oss med arbeid i året som snart er omme - og takk til alle de som har kjøpt lodd.

Vi ønsker tilslutt en god og fredfull jul og alt godt i det nye året.
En varm og kjempestor takk fra alle oss i Fiskarkvinnelaget.

KRIK hadde sin juleavslutning på Værøy Brygge fredag 6. desember. Da vanket det pizza og brus til alle. Dette markerte avslutningen på en fin høst med KRIK samlinger i gymsalen annenhver fredag.

En KRIK kveld består av **gymaktiviteter** som ulike ballspill og leker, og en avdeling med **andakt**. KRIK Værøy har nå 30 medlemmer og er det **største** i Nordland. Nytt styre er valgt og Ingrid Olsen ble ny leder. På pizza-kvelden utover hyggelig sosialt fellesskap ved bordene, hadde vi quiz og rap, vi leste juleevangeliet og sang julesanger. En flott kveld. God Jul til alle KRIK' ere, og alle andre! Vi sees over nyttår! mvh Anne-Margrethe og Dagfinn

SILDEFISKE: Børge Andreassen på m/s Småhaug av Værøy har tatt bilder fra siste sildetur og forteller: Vi fisket de to siste lastene vi hadde igjen på Vengsøyfjorden rett ut av Tromsø, fisket var bra. Vi leverte en last på 85 tonn i Senjahopen og en på Lofoten Viking. Det var flott størrelse på silda, med et snitt på 330 gram og rundt 50% Gruppe 1 sild (Over 350 gram)

Forsiden av slektsboka

Hans Fredrik Bøen har skrevet bok om slekta til Dorteia Løvaas og Joseph Hardie og forteller: «Slekta etter Joseph Hardie er svært stor. Jeg startet med Joseph Hardie da han var den første Hardie i Norge. Einer Hybert Hardie var stamfar til Hardie slekta fra Værøy. Bind 1 av denne slekta omfatter 6 generasjoner. Jeg har fått tak i mange bilder fra Værøy og mange bilder av slektninger. Boka omfatter 2 hovedgreiner i slekta: Hardie og Rånesslekta. Bind 1 er utgitt i år og blir solgt til de av slekta som har bestilt boka. Bind 2 og 3 vil også kun bli solgt til dem i slekta som vil ha dem. Slektinger som vil ha neste bok kan kontakte meg på e-post hanfre01@online.no eller ringe meg på tlf. 90 411492. For at jeg kan få ferdig bind 2 må jeg ha alle slektninger i 6. generasjon sine barn og barnebarn med i slektsprogrammet. Jeg har allerede mange på plass, men mangler en del. De som vet at jeg ikke har fått navn og datoer oppdatert - kan gjerne sende meg det. Tanken er at bind 2 skal komme som neste års julegavetips.»

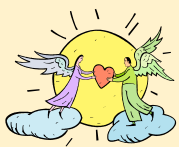

En alltid hjelpsom og flink Nils Kåre er her i ferd med å strø sand på den glatte veien i Skippergaten.

Her ser vi den nybygde søppelboden som plasseres utenfor rådhuset

Det blir tradisjonell **Juletefest på Omsorgs-senteret** søndag 29.12 kl. 17 Arrangementet er et samarbeid med Pinsekirka. Alle er hjertelig velkommen!

EN VÆRØYSOMMER VERDT Å MINNES

Bilder og tekst ved Erling Skarv Johansen

Som vel de fleste har registrert har årets sommervær vært fantastisk med mye sol og varme samt lite regn - og egentlig gjort det unødvendig å dra til sydligere strøk på ferie.

Ifl. målinger som gjøres ved den offisielle målestasjonen ved helikopterflyplassen - har makstemperaturen for i sommer vært $19,4^{\circ}\text{C}$ (1.juni), mens høyeste gjennomsnittstemperaturen for sommeren var ikke mer enn $12,3^{\circ}\text{C}$ notert for august måned. Faktisk har september måned med en gj.snittstemperatur på $11,4^{\circ}\text{C}$ - vært varmere enn juni måned ($11,0^{\circ}\text{C}$) og nesten like varm som juli ($11,8^{\circ}\text{C}$). Hvorvidt dette er varmere rekord vites ikke - da målestasjonen først ble opprettet i 1997 og det ikke finnes eldre målinger for å sammenligne med.

Naturlig nok vil nok mange ha registrert høyere temperaturer andre steder på øya enn de offisielle målingene - trolig har det forekommet dager med opptil 30°C i kortere perioder.

«STEINTULLÅT» ELLER BARE LITT SÆR?

Geolog Ola Torstensen intervjues av Erling Skarv Johansen DEL 3

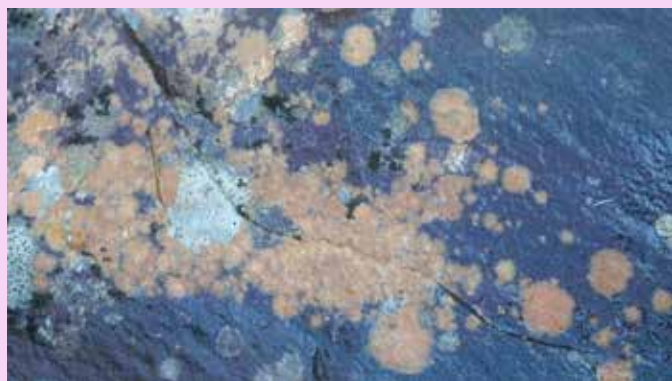
Intervju del 3: Har du noen tro på at det er funnet hvalskjelett oppe på Gjerdheia? Hvordan kan det i så fall rime med at havnivået kun var 16-17m under siste istid?

Jeg har snakket med flere som har sett hvalbein på Gjerdheia, og husker selv at det lå slike bein hos bestefar i Breivika. Onkel Marius fortalte meg hvor og hvordan de lå oppe på Gjerdheia. Folk fra Breivika, og sikkert andre på Værøy hadde hvalbein som ble brukt som hoggestabbe. Det hadde vært spennende å finne et bein som vi sikkert vet kommer denne hvalen. Da kan vi få en ganske eksakt alder på hvalen, og kanskje også få svar på hvordan den i all verden havnet der oppe.

Hva kan vi finne hvis vi begynner å grave i myrene oppe i Marka? Mye torv og jord, og kanskje noen trerøtter. Graver man langt nok ned vil man sikkert komme til skjellsand, som er gammel havbunn. Skjellsand finner vi mange steder på øya, men i marka er mye dekket av myr og jord.

Kan man vaske gull i Rømdalselva? Jeg tror ikke det er mye gull å finne der. Jeg forsøkte en gang for mange år siden å vaske gull i Breivikdalen, men fant ikke noe.

Ettersom vi har mye såkalte løsmasser på Værøy - kan det tenkes at enkelte her ute er løsemiddelskadet? Hvis noen skulle være det så er det ikke på grunn av løsmassene.

Mulighet for utvinning mineraler eller metaller på Værøy?

Her er det vanskelig å si noe helt sikkert. I utgangspunktet finnes det ingen bergarter eller mineraler på Værøy som skulle tilsi at man kan utvinne mineraler kommersielt. Men verden forandrer seg, det samme gjør kunnskapen om geologien. Bare i løpet av 10 år er det påvist to forekomster av nasjonal betydning i Nordland av mineraler man ikke trodde man skulle finne her. Kanskje skjuler det seg ukjente ressurser også i fjellene på Værøy? Bare framtiden vil vise det.

Hva med havbunnen utenfor øya? Spesielle metaller/mineraler? Jeg tror ikke det finnes spesielle mineraler eller metaller på havbunnen utenfor Værøy som man ikke kan finne andre steder langs nordlandskysten. Mulighetene er nok større når man kommer utenfor eggakanten og ned mot den midt atlantiske spredningsryggen.

(To be continued/fortsetter i neste nr))

HISTORIEN OM VÆRØYS ELDSTE HUS? - LENSMANNSGÅRDEN

Tekst: Gunn Amlie

Redigert av Erling Skarv Johansen

Bilder: Amlie, Johansen m.fl.

Lensmannsgården i Breivik slik den ser ut i dag

Gunnlaug Amlie forteller: Jeg har tidligere vært i kontakt med Dag Sørli som anbefalte meg litteratur som omtaler lensmannsbygningen og folkene som bodde der. Foruten "Øyfolket" - bøkene har jeg lest Reinert Svendsens "Erindringer fra Værøy og Røst". (1916) Her finnes en rekke opplysninger om Breivika og bygningens oppsittere. Jeg har også lest presten Cristian August Grønvolds "Mitt liv i årene efter 1814". Opplysninger om lensmannsgården finnes også i Jakobine Bucks "en prestefruens erindringer"(1880).

Lensmannsboligen og de historier som utspant seg her, er for øvrig omtalt på en rekke internett - sider. Det er allment kjent på øya, at dette virkelig er øyas gamle lensmannsbolig. Det henger for øvrig et bilde av bygningen på øyas helikopterbase.

Jeg har bl.a. vært i kontakt med Roald Breivik, født 1931. Han vokste opp i lensmannsboligen sammen med sine tre søsken. Han har sendt meg gamle bilder, formidlet bygningstekniske og bygningshistoriske opplysninger, poesi, samt barndomsminner. Jeg har også snakket med Rolf Eriksen som er oppvokst i nabo-gården og besitter stor lokalhistorisk kjennskap til stedet og som har skrevet et tillegg til teksten. Min svigermor Lilly Nilsen og hennes søster Frida Breivik (Roald Breiviks doble søskenbarn) har vokst opp som nærmeste nabo til lensmannsgården og disse har også bidratt til historien om Lensmannsgården.

Jeg har ikke selv funnet kilder som gir presise opplysninger om eksakt bygningsår, men det vil ikke dermed si at slike opplysninger ikke finnes. Roald Breivik mener bygningen må ha vært tatt i bruk i 1781. Han henviser til Reinert Svendsens opplysninger. Her står det at lensmann Thomas Andersen flyttet til Breivika i 1881, til "den ene av gårdene i Breivigen som har vært lensmannsbolig i 100 år. Her oppslog lensmann Andersen sin bolig, først i den gamle lensmannsboligen, siden bygget han sin egen bolig lengre opp i gården." (Svendsen s. 243) Det virker dermed sannsynlig at bygningen var i bruk allerede i 1781. Fra et kritisk ståsted, kan det innvendes, at Reinert Svendsen her refererer til bygningens 100 - årige alder, med utgangspunkt i det tidspunktet han skrev boka, altså rundt 1916. I så fall kan oppføringsåret være rundt 1816.

Jeg har også spurt Rolf Eriksen om han kjenner til bygningsåret. Eriksen mener at bygningen må ha blitt oppført allerede på 1700-tallet og at lensmann Jakob Eriksen, (født rundt 1759, død 1849) som kom til Værøy i 1790, bodde der. Rolf Eriksen viser til opplysninger i kirkebøker. Jeg har ikke selv sett disse opplysningene. Men også opplysninger fra andre kilder tyder på at lensmann Jakob Eriksen bodde i det huset som i dag refereres til som lensmannsgården i Breivika.

Kontoret og Hovedgården. Dette er trolig det eldste bilde av Lensmannsgården

Om lensmennene i Breivika finnes mange nedtegnede opplysninger, bl.a. i presten Christian August Grønvolds erindringsbok.

Lensmann Jakob Eriksen gikk av som lensmann i 1838 og Einar Hardi ble ny lensmann. Dramatiske drukningsulykker i Breiviksbukta er knyttet til Hardis navn. Lensmannen selv druknet sammen med tre andre menn i 1842. Året etter druknet to av "Breiviksjentene". Samme år druknet Hardis sønn og tjenestedrengen Nikolai. Den neste lensmann, Castrup Scheldrup, druknet etter to års tjenestetid, året var 1845.

Den hyppigst omtalte lensmann i Breivik må, etter mitt skjønn, være Hans Eriksen. (født 1809 død 1877) Svendsen omtaler ham som "en særs human og godhjertet person" og hans familie som "den i flere henseender vel utrustede ældre londsmandsfamilie på Værøy". Eriksen var lensmann, drev fiskeri, gårdsbruk og var en tid ordfører. (Svenden 1916) Svendsen har i sin bok valgt å ta med et helt kapittel om hans begravelse! Det framkommer også at Jakobine Buck, som pleiet et nært vennskap med familiens datter, må ha omtalt familien i sin erindringsbok. Jeg kom tilfeldigvis over opplysningen om at oberst Birger Eriksen, som under krigen ga ordren om å senke Blücher fra Oscarsborg festning, er barnebarnet til lensmann Hans Eriksen.

Når det gjelder spørsmålet om hvor lenge bygningen ble brukt som lensmannsbolig, har jeg allerede nevnt Svendsens opplysninger om at lensmann Thomas Andersen flyttet til Breivika i 1881 "til den ene av gårdene som har vært lensmannsbolig i 100 år." Svendsen skriver videre at Andersen senere "bygget sin egen bolig lengre opp i gården." I "Øyfolket I" (s. 229) og i Svendsen erindringsbok (s. 259) kan man finne bilder av lensmannsgården. Teksten under bildene er sammenfallende; "Lensmann Eriksen gård i Breivik". Men bildene er ikke av det samme huset! Jeg har spurt Lilly Nilsen og Frida Breivik om dette. De var begge to sikre på at huset som er avbildet på s. 229 i "Øyfolket I" er boligen til lensmann Fredrik Rønning (lensmann fra 1887 til 1906), og at huset senere ble flyttet ut av øya. Lensmann Hans Eriksen har altså aldri bodd i dette huset.»

Teksten er forfattet av Gunnlaug Amlie som sammen med Øistein Nilsen er nåværende eier av Lensmannsgården

VÆRØY PÅ LANGS OG PÅ TVERS - LEIF ARNE OLAUSSEN

Redigert av Erling Skarv Johansen

KOMMUNALE PROSJEKT - INFO

Ved Erling Skarv Johansen og Irene Torstensen

Vårres unga - vårres framtid:

Værøy kommune deltar i prosjektet Vårres unga - Vårres framtid.

Vi ble invitert inn i prosjektet av Fylkesmannen i Nordland som ønsket å øke satsningen på barn og unges oppvekst. Vårres unga - Vårres framtid tar utgangspunkt i barnekonvensjonen. FN's barnekonvensjon gjelder barns rettigheter og er forpliktende for kommunene som norsk lov. Det er valgt ut 10 artikler og utarbeidet et hefte med 50 spørsmål i forhold til disse artiklene, disse er besvart i fellesskap av kommuneledelsen, ledere for de ulike etatene og representant for politikerne.

Prosjektet har som hensikt å bedre samarbeidet mellom etater og fagområder i kommunen for å sikre alle barn en god oppvekst i Nordland. Værøy kommune får gjennom dette prosjektet en oppdatert oversikt over kommunens tiltak og tjenester, og synliggjort hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Prosjektet kan bidra til å synliggjøre samarbeidsrelasjonene og behovet for kompetanse og utviklingsarbeid.

Frisklivssentral:

Fysioterapeut, Katrine Hårberg, og folkehelsekoordinator, Irene M. Torstenson har satt i gang et prosjekt for å se på mulighetene for å etablere en frisklivssentral på Værøy.

Du lurer kanskje på hva en frisklivssentral er? En frisklivssentral, der den blir opprettet, er en del av kommunens helsetjeneste. Den er et tilbud til personer som har behov for støtte til å endre levevaner på grunn av økt risiko for eller begynnende utvikling av sykdommer eller lidelser.

Det vanligste er å gi tilbud innenfor områder som fysisk aktivitet, kosthold og tobakk. Men det er også et potensial til å kunne gi tilbud i forhold til mestring av psykisk helse, risikofylt alkoholbruk, mestring av vanlige kroniske sykdommer/lidelser eller andre tilbud som fremmer mestring av egen helse.

Frisklivssentralen har fokus på helsefremmende faktorer og mestring av egen helse. Opprettelse av frisklivssentral i kommunene blir sett på som et viktig tiltak for å nå målene om å forebygge mer og bedre.

Vi ønsker å undersøke om det er mulig å opprette en frisklivssentral i kommunen ved å bruke de ressursene vi allerede har. Det vil si at vi på sikt kan tilby helsetjenester på en litt annen måte enn både vi og dere som brukere er vant til.

Hensikten er å sette inn tiltak tidligere, slik at flere kan oppleve god helse i mange år fremover. Vi ønsker å spille på lag med den enkelte bruker, og sammen med brukeren finne fram til og fremme brukerens egen mestringsevne, slik at brukeren har større mulighet til å oppleve god helse, og oppleve at han/hun har ressurser og evne til å mestre de krav hverdagen setter.

Værøy kommune vedtok i sommer å delta i et prosjekt kalt "Kartlegging og verdisetting av friluftsområder". Prosjektet er i regi av Fylkeskommunen som dekker alle utgiftene i forbindelse med kartleggingen. Det legges spesiell vekt på områder brukt til og som kan være egnet til turer, rekreasjon og lek. En lokal gruppe ledet av folkehelsekoordinator Irene Torstenson og kulturkontoret har startet arbeidet som beregnes avsluttet i 2014.

Denne kartleggingen og verdisetting vil senere danne grunnlag for vurdering av friluftsinnteresser i kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner. Tilgang på friluftsområder av høy kvalitet - som vi har mange av på øya - er svært viktig for livskvalitet og folkehelse.

Det vil bli laget et digitalt temakart som vil være et viktig redskap for bl.a. utarbeide en helhetlig sti- og løypeplan for kommunen - samt sikre viktige friluftsområder.

SNART ER DET JUL - HVA GLEDER DU DEG MEST TIL?

INTERVJU VED RITA ADOLFSEN

MARIE PEDERSEN

Jeg gleder meg til nissen kommer med pakker til meg som nissemor har laget, for du vet vel at det er nissemor som lager alle pakkene som nissen deler ut? Jeg gleder meg også til å gi bort gaver. Så gleder jeg meg til å spise godteri i jula.

DENNIS BENSVIK

Jeg gleder meg til å være å kose meg sammen med mamma, pappa, Tobias og kattene mine i jula. Gleder meg til å ha fri fra skola, og å få julegaver, jeg håper jeg får masse leker. Så gleder jeg meg til å spise masse masse godteri og mat.

THOMAS MYKLEBUST

Jeg gleder meg til julematen og pakkene, og å være i lag med familie og venner i iula.

ØYSTEIN HØGSETH

Jeg gleder meg skolefri, god mat, hygge og pakkene.

HEDDA RAMBERG

E gleder me tel e får en trompet og ei plystrefløyte, ei stooooor fløyte!

JULEHILSEN
FRA
FISKAR-
KVINNE-
LAGET:

I år er det flere av oss i Fiskarkvinnelaget som er noe skrøpelig, så en stund så det mørkt ut for om det skulle bli basar i det hele tatt. Men etter litt rundspørring var det heldigvis flere unge damer som kom og hjalp oss med basar og deilige kaker.

Det hele gikk tilslutt over all forventning og med flott resultat. Vi vil derfor benytte anledningen til å rette en kjempestor takk til de som stilte opp for oss.

En takk til fiskebedrifter, butikker, kiosk, kommunen og alle privatpersonene som gav oss mange flotte små og store gevinster. Vi må heller ikke glemme å takke alle dere som har hjulpet oss med arbeid i året som snart er omme - og takk til alle de som har kjøpt lodd.

Vi ønsker en god og fredfull jul og alt godt i 2014. En varm og kjempestor takk fra alle oss i Fiskarkvinnelaget.

VINTERSTEMNING – Bilder av Erling Skarv Johansen

SMÅNYTT HØSTEN 2013 - DEL 2

Redigert av Erling Skarv Johansen

Den 23. november hadde Værøy menighet tradisjon tro **julemesse**. Primus motor var også i år Janne Halonen. Hun hadde med seg, Randi Christensen, Maggy Myhre De Gomez, Irene Torsteinsson og Jill Arntsen.

Det var salg av grøt, kaffe, kaker og diverse julebakst. Det var også åresalg med mange fine premier. Vi vil takke Kaosheimen, Erling Johansen, Os Ho Berit, Coop Marked, Arild Jenssen og alle andre som bidro med fine premier.

Det kom inn hele 8150,- kroner. Pengene går uavkortet til innkjøp av de nye salmebøkene.
Tekst og bilder: Jill Arntsen

På årets juleball arrangert av Klubben var det over 40 påmeldte.

Ballets prinsesse, dronning, konge, prins

Sjyen ungdomsklubb holder til i lokalene til den gamle CM-butikken. Klubbkveldene er for de som går i 6. kl og oppover til 18. år.

På de vanlige klubbkveldene er det ikke noen spesielle aktiviteter, men ungdommene danser, spiller spill og koser seg sammen.

Innimellom har vi spesielle klubbkvelder der vi for eksempel lager taco eller pizza. Til Halloween var det et arrangement på klubben, da var det forskjellige leker og oppgaver og vi koste oss med pizza og muffins.

Tekst/bilder: Jill Arntsen(klubbleder)

Menighetsmusiker Hilde Heløy har startet opp med barnekor på Værøy. De har øvelse annenhver torsdag kl 17.30 i menighetssalen. Følg med på oppslag. Her er et bilde fra da de sang i kirka under gudstjenesten den 1. desember i år.

Fra venstre: Marie Pedersen, Cornelia Johnsen, Elvira Persen, Helle Bensvik, Mira Bensvik og Amalie Torsteinsson.

Tekst/bilde Jill Arntsen

REDAKTØRENS TVILSOMME SIDE - JULEN 2013

Redaktør Erling Skarv Johansen Tlf. 7542608 - 48199927

Epost: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

NISSELAND I MOSKEN - EN JULEHISTORIE

Værøyposten har nå avslørt de til nå hemmelige planene om å bygge det ultimate **Nisseland i Mosken**. Et prosjekt som vil få både Julenissesenteret i Finland, Blånisseland samt Disneyland til å blekne i sammenligning. Bak den ambisiøse planen står de kjente investorene Odd Hardy og Åge Knutsen - bedre kjent som "**Spar-kameratene**" fra sin tid som drivere av Supern. Etter at de måtte skrinlegge prosjektet Casino i Måstad - har de vært på jakt etter nye investeringsobjekt som kan en ny giv og arbeidsplasser til Værøy. Planen er et helårig **opplevelse og -aktivitetssenter** med spesielt fokus på julen og Moskens spesielle forhistorie og beliggenhet.

Utilgjengelige og ubebodde Mosken med en fortid som sauebeite - er trolig rett i målgruppen for å få økonomisk støtte fra det SPIGS-fondet (=Sprø Prosjekt i Grisgrende Strøk) som EU har opprettet for å styrke bosettingen i utkantstrøk. Beliggenheten ved verdens sterkeste og mest omtalte havstrøm - **Moskstraumen** - som har gitt opphavet både til utallige myter og romaner - vil selvsagt styrke søknaden fra dette fondet. Allerede har EU vært på befaring ved spesialkonsulent Leonardo Rabiati Bankerotti og miljøkoordinator Spiritus Gonzales de Baccalao sammen med potensielle investorer bl.a. fra Barclays bank, Fjordlands, rederi Torghatten ASA, Lofotkraft, Synøve Finden as og Lufttransport. Så langt har responsen vært overveldende og det er nå stiftet et eget NUF-selskap med den foreløpige arbeidstittelen "**Mosken - Magi -og opplevelsessenter**" med en startkapital på om lag 100 millioner Euro. Det er også sendt inn en søknad om en plass på **Verdensarvlisten** for Mosken - som skal behandles i UNESCO neste år.

En egen arbeidsgruppe ledes av den verdenskjente italienske **arkitekt Garibaldi Fabian Salamander** sammen med den kjente designer **Donna Caprio de Bambini**. De har sammen blant annet prosjektert det berømte skjeve tårn i Pisa og et kjøpesenter i Ulan Bator (som riktignok kollapset) samt Quirinihallen på Røst - og har utarbeidet et forprosjekt som skal behandles på førstkommende styremøte i selskapet.

Av foreslåtte aktiviteter og tilbud i Mosken kan vi nevne innleide(leased) **ursau fra Røst** som for anledningen skal iføres horn og kles ut som reinsdyr for å få den rette julestemningen. Også hardføre spytt-lama fra Peru vil bli importert og brukt som ridedyr og til express-sledeturer. **Smånisser** hører også med - og allerede har man startet med audition for potensielle «**fjøsniisser**» som skal utplasseres over hele øya. Onde tunger vil ha det til at tidligere kommuneansatte vil bli prioritert ved opptak pga. relevant erfaring.

Foreslåtte naturist-strand

Toppen av Wilhelmstind

Videre skal Wilhelmstinden dekoreres med julepynt og julebelysning (med stjerne på toppen) som skal lyse året rundt. Eget **ishotell** utformet som en lundefugl med VIP suiter, is-sauna og isbar samt eget iskapell skal også utredes. For å tiltrekke nye kundegrupper vil Yttersanden i Mosken bli tilrettelagt og skjermet som **naturist-strand**.

Av kulturhistoriske innslag vil man tilby **trommereiser** - her har man leid inn den kjente sjøsamene Bongo Isak Hætta fra Skippagura som i tillegg vil holde kurs i **lavbygging** og **buljongkoking** på nordsiden av øya. Moskstraumen er naturlig nok et viktig element i det planlagte Nisseland - selv om den tradisjonelle nissen ikke har hatt noen nær tilknytning til det våte element (utenom gløgg). Man vil nå tilby såkalte **"Hell-ride"** med **høyhastighets-rib** og vannscooter i full galopp over Moskstraumen når den er på sitt sterkeste og over til Hell på yttersiden av Lofotodden. Allerede har man nå sertifisert 5 lokale **"sjønisser"** som skal være båtfører.

Vel framme vil de bli møtte av 5 sjarmerende og **lett påkledd havfruer** og få servert en egenutviklet **"Mosken-gløgg"** (lokale urter, havalger, hjemmelaget "akke"vitt og husholdningssaft) servert sammen med en nyoppfunnet **"Moskenburger"** (gravet hvalkjøtt, surnet selspekk, lutede rognkjeksfinner - moset og stekt i tran. I helgene vil menyen også by på egenkomponert **Mosk-suppe** basert på røkt hjelloosing, kondemnert snabeluer og sjøldau taske-krabbe. Turen kvalifiserer til et eget "Hell-nisse" sertifikat som gir 10% rabatt på alle Statoil-stasjoner, Burqerking, Intersport og Lindex.

Med inspirasjon fra sydligere strøk vil man også tilby **"Svømme med kveite"** (alternativt med breiflabbe eller flekksteinbit hvis det er vanskelig å finne kveite) - etter modellen "svømme med delfiner" som er populært i utlandet. Men det gjenstår ennå noen praktiske detaljer før man kan realisere dette prosjektet. De som ønsker mer spenning og action kan dessuten bli heist ned i spesialkonstruerte bur (tidligere haibur) og få besøk av **dresserte spekkhoggere** som vil forsøke å bryte seg inn i buret.

Av spennende prosjekt som foreløpig bare er på tenkestadiet kan vi nevne: Mini Casino i tidligere samlegrinda, Nordlysobservatorium med **toppløs servering** på Wilhelmstind, julegaveverksted hvor turistene kan lage sine egne julegaver av lokale råstoffer som fiskeskinn, gråstein, saueull, guano og blæretang.

Av andre kulturinnslag vil Værøy Mannskors støttelag oppføre en egen nydesignet **"line-dance"** oppsetting hvor de er iført kostymer av ur-sauskinn for å vise turistene noe av Moskens rike forhistorie inkludert egning av kveit-line. Det er viktig å ta vare på tradisjonene - og derfor vil tilreisende få tilbud om være med på å samle og klippe sau. For å gjøre det litt enklere å samle - vil sauene bli utstyrt med GPS slik at man kan følge med på Ipad hvor de befinner seg. Man kan også leie ATV, motorcross-sykkel eller firehjulstrekk for å gjøre innsamlingen litt mer actionfylt.

Som kjent er ikke **sauklipping** så lett for uøvde hender - man vil derfor bruke en spesiell høytrykksspyler og rett og slett spyle ulla av. Inkludert i "Sauapakken" (kun kr 10000 pr pers.) inngår ikke bare samling og klipping - men både nachspiel med pinnekjøttfest samt en pute med saueull-fyll og et margbein som suvenir.

Uten tørrfisker ville trolig Værøy i likhet med Mosken vært ubebodd. For å synliggjøre prosessen - vil vår eminente kontreadmiral Asgeir Jacobsen - tilby fisketurer med sin **nyoverhalte "Sabben"** i Moskstraumen og tilliggende farvann(opp til Bjørnøya i sommersesongen med autoline). All fangst skal etter forskriftsmessig bløtting - tas på land på Mosken hvor turistene sløyer og sperrer fisken før de selv må bære fisken iført tunge sjøstøvler og oljehyre over fjellet til vestsiden av Mosken - hvor de(som overlever)henger opp fisken selv(etter å ha bygget en fiskehjell)og får utdelt en porsjon hjemlaget flatbrød og **nykokt mølje** samt seddel for levert **"storhundre"**(ca. 500 stk torsk av viss størrelse)fra væreieren . For de som vil ha enda litt mere nærkontakt med elementene og action underveis - kan Asgeir tilby **kjølhaling** og **«gå planken»**. I luxuspakken til Asgeir inngår også overlevelseskurs og intensivkurs i bruk av spritkompass.

Et opplevelsessenter av en viss standard må også kunne tilby sine gjester en kulinarisk opplevelse - derfor vil man bygge en **gourmet-restaurant** i nærheten av Cruise-terminalen(8-kantet med resepsjon og rekreasjonsområde i naturstein med et areal på 20 000m²) på sørsiden av Mosken nær samlegrinda. Her vil naturlig nok menyen bli sentrert rundt tørrfisk og alt det morsomme man kan gjøre med denne fantastiske råvaren.

Som kjent er jo Værøy **"Lutefisk-Mekka"** i Norge og denne retten vil bli servert i alle mulige varianter som: Lutefisk med lutet rygg, marinert i sjokolade fra Lofoten Sjokolade, utvannet i hjembrent, skivet og dyppet i grakse og deretter frityrstekt. Til dessert glaserte sjokoladenisser og sjokoladefondue formet som breiflabb med dryss av tørrfisk-flak. Iflg. usikre kilder har man allerede sikret seg den kjente **gourmetkokken** Sjalabais Astma Flambert som har drevet den verdensberømte restauranten "Arti-Sjokk Gigante"(dessverre nedlagt nå pga. akutt matforgiftning) på Kypros. For å forsterke matopplevelsen vil man tilby underholdning som egenkomponert **"nissejoik"** og **«draugen-rock»** i western utgave akkompagnert av vår lokale tusenkunstner Paal Arnesen med band og balalaika. Om kveldene vil de spille opp til dans med en ny oppjazzet utgave av Skomværsvalsens og en egen rappe-versjon av Anna Lovinda og Nissen satt på Låven.

Værøy har lange tradisjoner også når det gjelder hvalfangst - og derfor har man for anledningen leid inn **hvalfangstskuta M/S "Sjøluskudd"** med den kjente hvalskytter Bastian Håbrann og tidligere selfangstinspektør Lindberg som HMS-ansvarlig. Det har imidlertid allerede kommet reaksjoner fra Watson i Grinepeis organisasjonen som frykter at "man vil skyte på alt som rører seg". Håbrann tilbakeviser dette på det sterkeste og sier at man kun vil skyte på det som rører seg i havet så lenge det er god sikt og forholdene tillater det.

For å gjøre fangsten ekstra spennende - vil turistene bruke små fangsbåter og **håndharpun** som i gamle dager. Ettersom Værøy har fått urbefolkningsstatus pga. sine lange tradisjoner mht. fiske og fangst - har den internasjonale hvalfangstkommisjonen IWC gitt dispensasjon til denne fangstmetoden.

Mange har vel lest om **Jules Verne** sin verdensberømte bok "En jordomseiling under havet" hvor han ombord i sin ubåt "Nautilus" holder på å forlise i Malstraumen. Derfor har man planlagt å bygge en tro kopi av **Nautilus** i panserforsterket glass som skal gå sightseeingturer i Moskstraumen. Dette vil være en spektakulær opplevelse og kunne overgå selv Pyramidene i Egypt. Allerede 2 år før ubåten er planlagt satt i drift - er turene fullbooket i 3 år fremover. Først ute med bestilling var for øvrig et albansk blandakor på Norgesturné med animerte drikkeviser fra Kosovo. Hurtigruten ASA vil være en av de viktigste samarbeidspartnerne for Nautilus-prosjektet - sammen med Aeroflot, Destinasjon Lofoten og Marin Harvest. Til våren er man i gang med opptrening av ubåtmannskap og ikke overraskende har Asgeir Jacobsen søkt på jobben som navigatør og skal begynne øving i ubåtsimulator. Han uttaler begeistret til Værøyposten at nå har han fått taket på både styrbord, spygatt, spleis, dørk og bysse. Trenger bare litt mere trening på knop, frivakt og kjølvann.

Pga. kommunens vanskelige økonomi har man ennå ikke kunnet realisere planen om nytt svømmebasseng. Et alternativ er at man istedet bygger et **motstrøms badeland** i Mosken slik at både Værøys innbyggere og tilreisende kan "ta seg vann over hodet" og boltre seg i det våte element. Byggetrinn 1 består av bare 6000m² fordelt på 3 plan med karbonforsterket **vannsklie** som hovedattraksjon utformet som en bobsleigh-bane helt fra Wilhelmstind og med endestasjon i samlegrinda. Modellforsøk har gitt topphastigheter opptil 230 km/t i sklia og for å bremse ned farten - vurderer man å kle den med rubbet uerskinn og forlenge sklia helt til Prestholmen. I tilknytning til badelandet vil det selvsagt også bygges en egen **spa-avdeling** som vil kunne tilby eksotiske behandlinger som: Algemassasje, tran-sauna, grakse-bad, fiske-spa (med ulker), sandblåsing, sjokoladecos, pisking med tørrfisk og akupunktur (m/kråkeboller) med påfølgende fotpleie. Kommunen har som kjent ikke så mange kvinnelige arbeidsplasser å tilby bortsett fra i omsorgsbransjen - slik at man har vedtatt at det kun skal være kvinnelige badevakter i badelandet - i samme stil som i den populære serien "Baywatch". Undertegnede har allerede under tvil takket ja til å være med i tilsettingsnemden for badevakter og man regner med at selve ansettelseprosessen vil ta opptil 2 år pga. strenge kriterier og kompetansekrav. David Hasselhoff fra «Baywatch» innleid som instruktør.

Den kjente **fiskerbua** i **Svarven** ved Mosken som i gamle dager ble brukt til overnatting for de som drev fiske rundt Mosken - vil bli restaurert og gjort om til bryllups-suite og leid ut til rike turister. Her vil det bli servert fersk seimølje og naturens Viagra i form av rå kråkeboller ogn, måsegg og fritert hunnlodder. Romantisk utflukt i hekkesesongen til havsulekolonien nær Mosken er inkludert i «**honeymoon**»-pakken.

For å kunne forsyne anlegget på Mosken med miljøvennlig og fornybar energi vil man naturlig nok basere seg på strøm fra **tidevannskraftverk** utplassert i Moskstraumen. Nisselandprosjektet vil naturlig nok ha en helhetlig **miljøprofil** - og man vil derfor avholde helgekurs i **kildesortering og bålbrekking** for besøkende. Innleide entrepenører fra Værøy med lang erfaring i håndtering av problemavfall vil være gjesteforelesere.

For å kunne realisere prosjektet er man selvsagt avhengig av bred **markedsføring**. Og allerede nå har flere TV-stasjoner meldt sin interesse for å spille inn program fra Mosken. Populære program som Farmen, Drømmen om Landsbygda, Sinnasnekkeren, Discovery, Masterchef, Robinsonekspedisjonen, the Julekalender, Charterferie, Skjærgårdsdokteren, Lov og orden, Livsfarlig fangst m.fl. har allerede vist sin interesse. I tillegg ønsker man å spille inn nye episoder både av Ringenes herre, Die Hard og Pirates of the Caribbean på øya.

VÆRØY FORTSATT I LUTFISK-TOPPEN

Ved Erling Skarv Johansen

**Brødrene
Berg AS**

DOM:

Rå: Flott trimmet og fin konsistens i rå tilstand. Tilberedt: Saltet kom fint frem i smaken, men allikevel mild og snill på smak. Mangler noe karakter. Fin flaking, og en fisk de fleste vil like.

FINN FISKEN:

"Kan kjøpes: Coop Mega, Meny og Spar i hele landet. Lofoten Exclusive leveres til restauranter i Bodø.

I fjor tok Værøy både gull ved Br. Astrup og sølv ved Br. Berg i Lutfisk NM og befestet øya som **Lutefiskens Mekka**. I år deltok ikke fjorårets gullvinner, men Brødrene Berg forsvarte vår ære og tok en hederlig bronsemedalje. I tillegg fikk Br. Andreassen hederlig omtale.

Daglig leder **Roger Jakobsen** hos Br. Berg sier til Værøy-posten at årets tørrfisk har vært av noe variabel kvalitet pga. tidlig kuldeperiode. Mht. markedet i år har det vært en liten nedgang for tørrfisksalget, mens de har produsert omtrent samme kvantum lutefisk som i fjor (250 tonn).

For å få god kvalitet er det helt avgjørende at fisken er helt **fersk og skikkelig bløgget**, sier han. Firmaet har deltatt de siste 4-5 år i lutefisk NM - og har alle gangene tatt enten sølv eller bronsemedalje - noe som viser at de har klart å holde god og stabil kvalitet. I tillegg til råstoffet er også **godt håndverk** avgjørende for å få et godt sluttprodukt kunden vil ha.

Roger sier videre at man hele tiden jobber med nye produkt og nisjer i markedet. Lutefisken selges nå i flere varianter enn tidligere - og markedet for "gryteklare" varianter som **benfri filét** og ferdige **serveringsstykker** øker stadig. Som kjent har firmaet lenge drevet produksjon av **utvannet tørrfisk** hvor man merker en stadig stigende etterspørsel. Foreløpig har det meste gått til storhusholdninger - men fra sommeren vil man produsere forbrukerpakninger til salg i butikk. For øvrig går rundt 95% av lutefisken til innenlands-markedet via grossist. Ellers går det noe til både utflyttede lutfiskentusiaster i Spania og Sverige. Neste år planlegger man også frossen lettsaltet loin (beinfrie stykker) av skrei. Roger fremhever også at de har et veldig godt samarbeid med Sjømatrådet mht. markedsføring for nye markeder. Reklamen på TV for lutefisk fra Værøy bidrar også til økt salg og interesse for produktene.

I februar neste år vil Br. Bergs nybygg stå klart hvor man skal samle all produksjon - noe som vil bety mer rasjonell drift, bedre arbeidsforhold og flere muligheter. Vi ønsker lykke til med det videre arbeid!

Den egentlige **bakgrunnen** for hvorfor man startet med å lute fisken og ikke bare bløte den i vann, er fortsatt en gåte. Mathistorikere har vært på jakt etter tidlige kilder for lutefiskframstilling, men det er ikke funnet noe eldre enn fra slutten av 1700-tallet. Ble lutefisken oppdaget ved et uhell? Mye tyder på det. Det har blitt fortalt gjennom generasjoner at et hus med tørrfisk brant ned til grunnen i Nord-Norge en gang for et par hundre år siden. Nøysomme og ikke altfor godt vant som man var; fisken ble forsøkt reddet etter at asken først hadde lagt seg på fisken, og etterpå var blitt dynket av regnet.